

**Protokoll fra styremøte i Finnmarkseiendommen
Finnmárkkkuopmodaga (FeFo) fredag 22.mai 2015 kl. 15.00 på
FeFo kontoret, Alta**

Møtested: FeFo kontoret Alta

Møtetid: 22.mai 2015 kl. 15.00 – 17.45

Møteleder:

Styreleder Raymond Robertsen ledet møtet.

Møtende styremedlemmer:

Bente Haug, Hartvik Hansen, Mathis Nilsen Eira og Marit Kirsten Anti Gaup.

Runar Sjøstad meldte forfall. Hans vara Svein Iversen møtte.

Ansatterepresentant:

Erik Sundland

Fra administrasjonen:

Direktør Jan Olli, leder næring Kate Persen, advokat Håvard Aagesen og styresekretær Anny S. Nilsen.

Tolk

Styremøtet ble ikke tolket.

Saksliste

Sak -31/2015 Godkjenning av innkalling.

Innkallingen enstemmig godkjent.

Sak -32/2015 Godkjenning av saksliste.

Sak 33 og sak 34 utgår. Protokollene godkjent på møtet 14.april 2015.

Tilleggssaker:

1. Orientering fra generalforsamling i Finnmark Kraft. U.off § 13
2. Finnmark Fiskarlag ber om fornyet behandling av søknad om lakseplass.
U.off § 13

Sakslista med endringer enstemmig godkjent.

Sak -33/2015 Godkjenning av protokoll fra styremøte 18.mars 2015

Saken utgår. Protokollene godkjent på møtet 14.april 2015

Sak -34/2015 Godkjenning av protokoll fra styremøte 18.mars 2015 U.off.fvl.§13.

Saken utgår. Protokollene godkjent på møtet 14.april 2015

Sak –35/2015 Valg av representanter til å underskrive protokoll fra dagens styremøte

Til å underskrive protokoll fra dagens møte ble valgt Raymond Robertsen og Mathis Nilsen Eira.

Sak –36/2015 Høringsinnspill - Mineralstrategi for Finnmark 2015 – 2019

Direktørens innstilling med styrets endringsforslag:

FeFo anser mineralnæringen som en viktig næring i og for Finnmark. Mineralnæringen gir grunnlag for lokal næringsutvikling og kan derigjennom bidra til å sikre den bosetting som er nødvendig for å sikre kulturmangfoldet i Finnmark, herunder samisk kultur. Utviklingen må foregå på en slik måte at de ulike interessene ivaretas på en god måte. En omforent strategi vil kunne bidra til nettopp det, og FeFo hilser derfor en mineralstrategi for Finnmark velkommen.

Høringsutkastet beskriver forvaltningen av og utvinning av mineraler kort, uten å gå nærmere inn på Finnmarksloven og FeFos betydning i den sammenhengen. Det er etter FeFos mening en svakhet ved høringsutkastet. I Finnmark utgjør Finnmarksloven et viktig rammeverktøy for utvinning av både statens og grunneiers mineraler da all slik virksomhet krever tillatelse etter Finnmarksloven. Slik tillatelse gis av FeFo. I tillegg gjelder mineralloven og plan- og bygningsloven som eller i landet.

Tillatelse til undersøkelse og utvinning av statens mineraler (metaller med egenvekt 5 gram/cm³ eller høyere (metallmalmer som jern, nikkel, kobber, gull, m.fl.)) gis av direktoratet for mineralforvaltning eller departementet, i tillegg til at det skal gis tillatelse etter Finnmarksloven. FeFo kan uttale seg i forbindelse med søknader om undersøkelse, utvinningsrett og konsesjon for utvinning av statens mineraler. Dersom FeFo er uenig i at det skal gis tillatelse, skal avgjørelse tas av departementet. FeFo kan klage avgjørelse i departementet til Kongen i statsråd. Dersom FeFo motsetter seg en tillatelse gitt av Kongen i statsråd, kreves det en ekspropriasjon før drift kan igangsettes.

For grunneiers mineraler, som omfatter byggeråstoffer (pukk, grus og sand), industri-mineraler (kalkstein, dolomitt, olivin, kvarts, grafitt, m.fl.), naturstein (granitt, skifer, m.fl.) og energimineraler (steinkull og torv), kreves tillatelse etter plan- og bygningsloven og etter Finnmarksloven. For disse mineralene er det FeFo som har avgjørende myndighet når det foreligger en tillatelse etter plan- og bygningsloven.

FeFo foreslår derfor følgende setning som siste setning i 1. avsnitt s. 5: «I Finnmark er også Finnmarksloven viktig med hensyn på regulering av mineralnæringen»

Jfr. ovenfor er det av fylkeskommunen uttalte hovedmål godt i samsvar med mange av de hensyn FeFo skal ivareta ved behandling av spørsmål knyttet til utvinning av mineraler. Det er likevel viktig at de særegne forhold som Finnmarksloven representerer fremkommer tydelig i fylkestingets mineralstrategier.

Utfordringer

Beskrivelsen av utfordringene synes å ha fokus kun på deler av mineralnæringen, nemlig store tiltak og med store aktører som ikke er hjemmehørende i Finnmark. Dette omfatter for det meste industrimineraler og metallmalmer. Det er ikke unaturlig at disse områdene har størst fokus da det som oftest er ved utvinning av disse mineralene konsekvensene

av enkelttiltak er størst, og med desidert størst omsetning og sysselsetting. FeFo vil imidlertid bemerke at utvinning av byggeråstoffer og naturstein også er viktige deler av mineral-næringen i Finnmark.

Etter FeFos vurdering er det god grunn til å ha størst fokus på industrimineraler og metallmalmer, og finner derfor beskrivelsen av utfordringer dekkende.

Det er i utkastet til mineralstrategier vist til at Sametinget ennå ikke har gitt sin tilslutning til mineralloven. FeFo vil bemerke at dette er et uttrykk for en politisk holdning fra Sametinget som ikke påvirker muligheten til å planlegge og iverksette mineralvirksomhet i Finnmark. Fylkestinget, og for den del FeFo, må forutsette at mineralloven slik det er uttrykt i lovens § 6 er i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser, og at det således ikke foreligger juridiske hindre for mineralvirksomhet i Finnmark på generelt grunnlag. Den vurderingen FeFo må gjøre ved behandling av enkeltsøknader berøres ikke her.

Strategiske innsatsområder

Rammevilkår og samarbeid

FeFo anser forutsigbarhet for alle berørte parter som viktig med hensyn på utvinning av mineralske ressurser, så vel som andre ressurser. Dette er også i tråd med FeFos strategiske plan.

Økonomiske ringvirkninger

Mht de «økonomiske ringvirkninger» støtter FeFo delmålene og synet på utfordringer slik de er beskrevet i utkastet til mineralstrategier. Målet om lokale ringvirkninger av ulike næringer er også i tråd med målsettingene i FeFos strategiske plan.

Når det gjelder første kulepunkt – delmål – under punkt 4.2 Økonomiske ringvirkninger, ser FeFo noen utfordringer. FeFo har ikke synspunkter på hvorvidt det skal jobbes politisk for å innrette mineralloven slik at en større del av verdiskapningen tilføres lokalsamfunnet og urfolk.

Under strategier, 1. kulepunkt, s. 10, foreslås følgende strategi: Vurdere forvaltningen av den forhøyete årsavgiften for Finnmark sammen med Finnmarkseiendommen og Sametinget, med sikte på at denne tilgodeser kommuner med mineralindustri og reindriftsutøvere som avgir beitearealer. FeFo legger til grunn at det siktes til den forhøyede årsavgiften (forhøyet grunneieravgift) i Finnmark (mineralloven § 58 med tilhørende forskrift § 5-6).

FeFo er i tvil om Finnmarkslovens § 15 – utdeling av overskudd – hjemler en slik forhåndsdisponering/utdeling av overskudd. Denne lovbestemmelsen har følgende ordlyd:

”Dersom Finnmarkseiendommen i bankinnskudd, kontanter og lignende har aktiva som fratrasket eventuell gjeld overstiger det som trengs av reserver for å sikre driften, kan styret beslutte at overskuddet helt eller delvis skal utbetales til Finnmark fylkeskommune, Sametinget eller allmennyttige formål som kommer fylkets innbyggere til gode.”

Finnmarksloven § 15 med tilhørende forarbeider legger ikke uten videre til rette for en utdeling av overskudd til kommunene eller næringsutøvere som f.eks. reindriftsutøvere.

En øremerking av FeFos inntekter i forhold til geografisk område eller virksomhet inntektene stammer fra, for tilbakeføring til geografisk område (kommune i dette tilfelle) eller produkt/ virksomhet er prinsipielt svært problematisk. Alle FeFos inntekter har sin opprinnelse i gitte geografiske områder og er i tillegg knyttet til ulike produkter/virksomheter. Det er ingen prinsipiell forskjell på inntekter fra utvinning av statens mineraler og andre inntekter i FeFo. En strategi som gir føringer om at inntekter fra ett av FeFos virksomhetsområder skal behandles på en særskilt måte, vil kunne være i strid med finnmarksloven.

FeFo er enig i at mineralvirksomhet, som all annen virksomhet, skal gi mest mulig positive lokale ringvirkninger. Dette gjelder i særlig grad virksomheter som utvinner lokale råstoffer. FeFo er imidlertid svært skeptisk til at ansvaret for å sikre positive ringvirkninger og kompensasjon til rettighetshavere som lider økonomiske tap på grunn av utvinning av statens mineraler, overføres til grunneier. Dette er et ansvar som må tilligge myndighetene gjennom fastsetting av vilkår, og tiltakshaver gjennom avtaler med lokalsamfunn og rettighetshavere. Det legges også til i denne sammenhengen at den forhøyete grunneieravgiften er på 0,25 % av omsetningsverdien av det som utvinnes, noe som vil i liten grad vil monne med hensyn på lokale ringvirkninger og kompensasjon til rettighetshavere.

FeFo foreslår derfor at denne strategien, kulepunkt 1, (under strategier på s. 10), tas ut.

FeFo har ingen merknader til øvrige strategier for dette satsingsområdet.

Fagkompetanse

FeFo har ingen merknader til dette satsingsområdet.

Forskning og innovasjon

FeFo støtter delmålet om styrking av forskning og innovasjon som bidrar til en bærekraftig, produktiv og lønnsom mineralnæring i Finnmark.

Da FeFo har et ansvar for å vurdere konsekvensene av tiltak innenfor mineralvirksomhet i forhold til samiske interesser og øvrige samfunnsinteresser, bør det også være strategier som omfatter urfolksperspektiv og sameksistens med andre næringer.

FeFo har ingen øvrige merknader til dette satsingsområdet.

Votering:

Siste avsnitt under utfordringer: Det er i utkastet til mineralstrategier vist til at Sametinget....

Vedtatt mot 2 stemmer. Hartvik Hansen og Mathis Nilsen Eira.

Resten av høringsutkastet enstemmig vedtatt.

Sak -37/2015 Grunneiers tilslutning til oppstart av planprosess for omregulering av Ellinghamområdet på Tømmerneset i Sør-Varanger kommune

Direktørens innstilling:

FeFo gir sin tilslutning til at Sør-Varanger kommune kan starte opp en planprosess for omregulering av Ellinghamområdet til havne- og industriformål.

Det gjøres samtidig oppmerksom på at FeFo ikke har behandlet saken etter Finnmarksloven. Det vil eventuelt først skje hvis prosessen starter opp og etter at det foreligger et faglig grunnlag for FeFo vurderinger iht. Finnmarksloven §§ 1 og 4.

Styrets vedtak:

Direktørens innstilling enstemmig vedtatt.

Sak -38/2015 Arbeidsmøte strategiplan

Prosesen i arbeidet med strategiplan diskutert.
Neste strategisamling settes til 18. og 19.juni 2015.

Orienteringssak

- Tomtefeste. Unntatt offentlighet iht. offl. § 14 første ledd
Egen protokoll.
- Orientering fra generalforsamling i Finnmark Kraft. U.off § 13
Egen protokoll.
- Finnmark Fiskarlag ber om fornyet behandling av søknad om lakseplass.
U.off § 13
Egen protokoll.